

WE ZIEN EN VOELEN HET IJS BEWEGEN ONDER DE LICHTE GOLFSLAG

achter ons hebben. Wat als we nu vallen, of erger: inderdaad door het ijs zakken? Tegen de tijd dat ze dat doorhebben is het toch al te laat? Alsof we elkaar uit zo'n wak kunnen trekken! 'Altijd naar het licht zwemmen', roepen we tegen elkaar. 'O nee, het donker. Wat was het nou ook alweer? Wat is dit vreselijk!'

Bij de lunch blijkt dat de beloofde worstjes ook achterwege blijven.

De uren daarna begint het zware ijs te wennen. We kunnen eindelijk genieten van de omgeving. Van de ongerepte meren, de stilte. We komen een enkele visser tegen die in een zelf geboord gat zit te hengelen, en een vrouw met een slee vol boodschappen. Even lijkt de bewoonde wereld ver weg, maar dan moeten we de ijzers afklikken om lopend bij een volgend meer te komen. Daartoe lopen we hele stukken door de voorsteden van Stockholm, dwars door woonwijken en over snelwegen. De frisse wind wordt al snel vervuld voor uitlaatgassen. Lopen is nog gevaarlijker dan schaatsen, ontdekken we al snel. De wegen zijn spiegelglad en iedereen gaat onderuit. Aangezien het ijs lang niet overal betrouwbaar en begaanbaar is, wordt er bijna meer gewandeld dan geschaatst, tot ongenoegen van de groep.

Dag twee is compleet anders. Na een lange busrit brengt een ferry ons bij de archipel, een groep eilandjes in de Baltische zee. Hier zijn geen bossen of snelwegen te bekennen. We worden in tweeën gesplitst in een 'antilopengroep' en een 'businessclassgroep', waarbij wij uiteraard tot de laatste behoren. Hierdoor hoeven de snellere schaatsers niet meer op ons te wachten en horen wij niet langer 'Zo, kunnen we weer door?' direct na onze aankomst.

We schaatsen over losse ijsplaten die uitlopen in zee. We zien en voelen het ijs bewegen onder de lichte golfslag. We komen zo dicht bij de rand dat we af en toe bijna met onze voeten in zee staan. 'Wat als zo'n ijsplaat ineens wegdrijft?', flitst het even door ons heen. Het wordt steeds spectaculairder. We worden omgeven door zee

en ijsschotsen. Af en toe piept de zon tussen de wolken door, het laagstaande licht maakt het ijslandschap bijna warm. We wanen ons op een poolexpeditie. Als er nu een ijsbeer achter een schots zou opduiken, zouden we niet verbaasd zijn.

Het zoutwaterijs is bedekt met een zacht en plakkerig laagje. Ook weer hard werken. Gelukkig zijn de heren zeer hoffelijk. Althans, als ze hun kracht, kennis en kunde kunnen tonen. Maar bij de lunch bezetten ze meteen de picknicktafel en zitten wij op de grond. Ook de sauna van het hotel wordt 's avonds al snel ingenomen door mannen. Als we dan maar voor de jacuzzi gaan, signaleren we daar de buschauffeur die eerder op de dag al onprettig loerde. Naakt.

Hoewel we wat schaatsen betreft nauwelijks voor ze onderdoen, zijn er veel verschillen tussen ons en de mannen. Wij volgen de gidsen blind. Het idee dat we die ijspriemen daadwerkelijk moeten gebruiken, maakt ons gewilliger dan een oude labrador. De mannen weten het

daarentegen vaak beter dan de gidsen. 'Wij gaan al een tijdje mee. Ze kunnen ook wat van ons leren', verdedigt een van hen het gedrag dat de gidsen tot wanhoop drijft. Maar het grootste verschil blijft in de bus. 'Jullie zijn de hele tijd bezig met plassen', constateert een van de schaatsers. 'Jullie zijn sowieso de hele tijd met je lichaam bezig. Alles wat je voelt, elk pijntje wordt uitvergoet.' Dat klopt. Je hoort mannen nooit over hun natte schoenen, beurse schouders, blauwe plekken of verrekte kuitspieren, laat staan dat ze nodig moeten plassen.

Op de derde en laatste dag worden we plotseling geconfronteerd met glasijs. Daarop ligt een dun laagje bevroren water

**Je hoort
mannen
nooit over
hun natte
schoenen,
beurse
schouders,
blauwe
plekken of
verrekte
kuitspieren**

waarin je blijft haken. Struikelend banen we ons een weg. Links en rechts gaan de meest ervaren schaatsers op hun bek. 'Houdt het dan nooit op?', citeren we Carice van Houten in *Zwartboek*, half grinnikend, half huilend. Het Zweedse ijs heeft vele gezichten, weten we inmiddels. Vergelijkbaar met de verschillende soorten sneeuw die eskimo's kennen, heb je hier tientallen variaties in ijs. En elke soort vraagt een aangepaste techniek. Behalve het sneeuwijs en zoutwaterijs, stuiten we deze trip op dubbelijs. Daar lijkt je doorheen te zakken. Ook klauteren we over kruierend ijs, waaruit messcherpe punten omhoog steken.

Net als we terugverlangen naar het loodzware ijs van gisteren, zien we in de verte rookpluimen. De 'antilopen' hebben een vuur gemaakt, waarop we later de worstjes roosteren. Ze zien er nog lekkerder uit dan op het plaatje, en ze smaken geweldig. Daarna lijkt het tij gekeerd. De zon schijnt, het glasijs wordt minder en voor het eerst treffen we – eindelijk – het zwarte spiegelijs. Als we opeens wel kunnen doorschaatsen, de wind in de rug voelen en de zon op ons gezicht, horen we om ons heen kreten van geluk. Het lijkt alsof we vleugels hebben. Over een van de grootste meren van Zweden schaatsen we terug naar Stockholm. We zien een weergaloos landschap, met hier en daar een veld vol glinsterende ijskristallen. En we hebben het ritme te pakken, een-twee-drie, een-twee-drie. We denken nergens meer aan. Niet aan thuis, niet aan werk, niet aan de laagjes die we aanhebben en niet aan de pijn die we zojuist nog voelden.

Gaan we nog een keer mee, is de kwestie in het vliegtuig terug naar Nederland. De opmerking van een vriendin vat het afzien goed samen: 'Het deed aan een bevalling denken. Eigenlijk wil je stoppen want je kan niet meer. Maar er is geen andere weg dan doorgaan.' Nooit meer dus? Ach, voor de pijn van een bevalling schijn je geen geheugen te hebben, anders zou niemand ooit een tweede kind willen. De uiteindelijke beloning is zo

groot, die overschaduwde alle pijn. Misschien geldt dat ook voor de ontberingen van het Zweeds schaatsavontuur. ←